

בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב-יפו

- בעניין:**
1. כב' השופטת רננה גלפז מוקדי
  2. כב' השופט עמית פרייז

שניהם ע"י ב"כ עוה"ד דפנה שמואלביץ ו/או גדעון רובין ו/או אייל לוי ו/או אסתי נדל ו/או אלון עזרא ו/או נועה בר-שיר ו/או ליאת סעדון-לוי ו/או ערן שוהם ו/או רן גפטר חרמש ו/או גילה מרון-אלדר ו/או רונית חנגל ו/או זהר גבע ו/או ורד ארד-דוד ו/או צליל אבי-עוז ארמה ו/או איל ארז ו/או עופר איילון ו/או ספיר טובה ו/או ישראל גדלוב ו/או מיכל בר ו/או דנה כהן /או טל הולדשטיין ו/או שאדי גריפאת ו/או טל קמלוב אבישר ו/או אורטל שלו ו/או עו"ד מריאנה ולביץ'

שכתובתם לצורך משלוח מסמכי בי-דין:

רחוב מדינת היהודים 85, ת.ד. 4013, הרצליה פיתוח

46140

טלפון: 09-9569555; פקס: 09-9587071

המבקשים

- נ ג ד -

מדינת ישראל - הנהלת בתי המשפט

ע"י פרקליטות מחוז ת"א (אזרחי)

מר"ח מנחם בגין 154, ת.ד. 33475, ת"א, 64294

טלפון: 073-3736222, פקס: 073-3736490

המשיבה

בקשה בהולה למתן סעדים ארעיים וזמניים דחופים

בית הדין הנכבד מתבקש בזאת ליתן סעדים ארעיים, במעמד צד אחד, כדלקמן:

א. צו ארעי האוסר על המשיבה לקיים את הישיבה אליה זומנו המבקשים, כב' השופטת רננה גלפז מוקדי וכב' השופט עמית פרייז (להלן ביחד: "המבקשים" ו/או "השופטים"), שעניינה אפשרות שינוי סוגם ממסלול הפנסיה התקציבית במסגרתה הם מבוטחים מזה שנים רבות למסלול אחר, הקבועה כעת ליום 27.10.2021, בשעה 09:00 (להלן: "הישיבה"), וזאת עד לאחר קיום דיון בבקשה במעמד הצדדים ובכפוף לו;

ב. לזמן את הצדדים לדיון דחוף בבקשה זו;

ג. לחייב את המשיבה להגיש תשובתה לבקשה זו, עד 48 שעות לפחות עובר לקיום הדיון הדחוף בבקשה.

ד. המבקשים מבהירים כי פנו אך בעיתוי הנוכחי לבית הדין הנכבד לאחר שבמשך מספר חודשים, כפי שיפורט בהמשך, ניסו לחסוך פניה זו באמצעות פניות מספר למשיבה, אך אלה נענו לאחר זמן ממושך ולאחר תזכורות, וללא מענה ענייני ראוי.

לאחר קיום הדיון הדחוף במעמד הצדדים, מתבקש בית הדין הנכבד ליתן צווים זמניים, כדלקמן:

- א. צו מניעה זמני האוסר על המשיבה לקיים את הישיבה בעניינם של השופטים בטרם יועברו לידיהם המסמכים המבוקשים המפורטים להלן;
- ב. צו עשה זמני המורה למשיבה למסור לידי המבקשים באופן מיידי את מלוא המסמכים הרלוונטיים לישיבה אליה זומנו, לרבות המידע והמסמכים הבאים:
1. ב. עמדת מנהלת הגמלאות וחוות הדעת המשפטית שנערכה בעניין של שתי השופטות, אשר נזכרה על ידי עו"ד ברק לייזר, היועץ המשפטי של הנהלת בתי המשפט, כעולה מפרוטוקול ישיבת נציגות השופטים מיום 1.3.2019 (בעמ' 8);
  2. ב. כלל תכתובות הדוא"ל והתכתובות אחרות שהתקיימו בין גורמים שונים במשרד האוצר (לרבות מר שי סומך ועו"ד אסי מסינג מהלשכה המשפטית) לבין גורמים בהנהלת בתי המשפט (לרבות עו"ד ברק לייזר ועו"ד מורן פרוינד מהלשכה המשפטית), בנושא פנסיה תקציבית בכלל ובעניינם של השופטים בפרט, החל משנת 2009 ועד היום;
  3. ב. הנחיות כתובות ונהלים של מערכת בתי המשפט בעניין רציפות זכויות בפנסיה תקציבית, בין השנים 1999 – 2016;
  4. ב. המסמכים אשר עמדו בבסיס תשובותיה (הנפרדות) של גבי יעל הוכברגר, מחטיבת השופטים בהנהלת בתי המשפט, לשופטים בשנים 2008 - 2009, לפיהן הם זכאים להמשך ביטוחם במסלול של פנסיה תקציבית;
  5. ב. המסמכים הרלוונטיים לנתונים הנזכרים במכתבי הזימון שנשלחו לכל אחד מהמבקשים ביום 24.5.2021:
- א. 5. ב. פניית הגורמים המקצועיים בהנהלת בתי המשפט אל מנהל בתי המשפט, כב' השופט יגאל מרזל (סעיף 1 למכתב הזימון);
  - ב. 5. ב. הבדיקה אשר העלתה, לעמדת הנהלת בתי המשפט, כי שיוך המבקשים למסלול הפנסיה התקציבית במועד מינויים לשיפוט ביום 27.10.2009 – נעשה כביכול בטעות (סעיף 1 למכתב הזימון);
  - ג. 5. ב. דרישת משרד האוצר מהנהלת בתי המשפט לקבל החלטה בעניין שיוכם הפנסיוני של המבקשים (סעיף 1 למכתב הזימון);
  - ד. 5. ב. עמדת הלשכה המשפטית בהנהלת בתי המשפט, הנתמכת בעמדת משרד האוצר ופרקליטות המדינה, לפיה סיווג המבקשים למסלול הפנסיה התקציבית נעשה כביכול בניגוד לדין (סעיף 3 למכתב הזימון);
6. ב. התצהירים שהוגשו מטעם הצדדים בהליך המשפטי שהתנהל בעניין כב' השופטת מעין צור:
סעיף 14-12-68424 מעין צור נ' מדינת ישראל.
- ג. צו עשה זמני המחייב את המשיבה ליתן למבקשים פרק זמן סביר בן 30 ימים לפחות לאחר קבלת כל המסמכים הרלוונטיים, לצורך היערכותם לישיבה;

ד. כל טעד אחר שימצא בית הדין הנכבד לנכון בנסיבות העניין.

כן יתבקש בית הדין הנכבד להשית על המשיבה הוצאות בקשה זו, לרבות שכ"ט עו"ד ומע"מ בגינו.

פללי

1. כל הטענות בבקשה זו נטענות במצטבר ו/או לחילופין, הכל בהתאם לטיב העניין ולהקשרם הנכון של הדברים.
2. כל ההדגשות המופיעות בציטוטים שלהלן אינן במקור, אלא מקום בו נאמר הדבר במפורש.
3. כל המסמכים המצורפים לבקשה מהווים חלק בלתי נפרד הימנה.

ואלה נימוקי הבקשה:

מבוא

הבקשה דנן יסודה בדרישתם המוצדקת של המבקשים, שופטים מקצועיים ומוערכים, לקבלת המסמכים הדרושים להם לצורך היערכותם לישיבה בעלת חשיבות תהומית לעתיד הכלכלי שלהם ושל בני משפחותיהם - לאחריה צפויה להתקבל החלטה בסוגיית שיוכם הפנסיוני - ובסירובה התמוה של המשיבה להעביר את המסמכים המבוקשים לידי המבקשים.

כך, המבקשים המועסקים במשיבה מזה כ- 12 שנים, מבוטחים למן קליטתם במסלול הפנסיה התקציבית. זאת, בהתאם להתחייבויות כתובות שניתנו להם טרם מינויים, על בסיס עמדתה המשפטית של המשיבה אותה עת והאופן בו נהגה במקרים דומים. בעת שניתנו התחייבויות אלה המבקשים היו מבוטחים במסגרת שירות קבע בצה"ל בפנסיה תקציבית, על סף הגיל המזערי של הזכאות לפנסיה זו, כאשר ללא אותן התחייבויות היו המבקשים דוחים את תהליך המינוי למשך שנים בכדי לממש באופן המיטבי זכאות זו.

כ-5 שנים לאחר המינוי, נדהמו המבקשים לשמוע כי התעוררה סוגיית שיוכם לפנסיה התקציבית, על רקע הליך משפטי שהתנהל בעניינה של כבי' השופטת מעין צור. בהמשך לכך התקיימו מספר ישיבות לא פורמאליות בין המבקשים לבין מנהל בתי המשפט דאז, במסגרתן הובהר להם כי המשיבה עומדת מאחורי התנהלותה בעניינם, וסבורה כי שיוכם לפנסיה התקציבית נעשה כדין. כן הובהר למבקשים, כי המשיבה תגבה אותם בכל הקשור בהמשך ביטוחם הפנסיוני במסלול זה, בין היתר על רקע הסתמכותם המלאה על המצג שהוצג להם טרם מינוים ומידי חודש בחודשו לאחרי, עת שויכו לאותו מסלול, אשר בו הם מצויים מאז ועד היום.

למרבה הצער, בחלוף השנים התחוויר למבקשים כי חל שינוי בעמדתה הרשמית של המשיבה ביחס אליהם, כך שבסמוך לאחר קבלת פסק דינו של כבי' בית הדין הארצי בעניינה של השופטת מעין צור, ועל אף שזה כלל אמירות המחזקות את זכותם של המבקשים לפנסיה תקציבית, נעשו ניסיונות מצד המשיבה לשכנע את המבקשים להתחיל בהליך של שינוי סיווגם הפנסיוני תוך בחינת הצעות לפיצוי כספי עקב השינוי. לאחר שהמבקשים סירבו לקחת חלק בהליך שכזה, זומנו המבקשים לישיבה בפני מנהל בתי המשפט, כאשר לאחריה עלולה להתקבל החלטה בדבר שינוי סיווגם הפנסיוני.

על מנת להיערך כראוי לשיבה הרת הגורל, העבירו המבקשים באמצעות באי כוחם דרישה לקבלת מסמכים רלוונטיים, אשר יסייעו בעדם לקבל את התמונה המלאה ולשטוח את מלוא הטענות העומדות להם. למרבה ההפתעה ובניגוד מוחלט לאופן ההתנהלות המצופה מגוף כדוגמתה, בחרה המשיבה, משיקוליה, להדוף את בקשותיהם החוזרות של המבקשים בעניין, בנימוקים כוללניים, לקוניים ומשתנים. בתוך כך, במסגרת תגובתה הראשונה הסתפקה המשיבה במשפט אחד ויחיד, במסגרתו ציינה כי המסמכים המבוקשים מהווים תכתובות פנימיות, כי חלקם אינו בנמצא וכי חלקם האחר חוסה תחת הגנת הפרטיות. בתגובתה המאוחרת, לאחר שהמבקשים הוסיפו לעמוד על זכותם לעיין במסמכים המבוקשים, הוסיפה המשיבה לעמוד בסירובה הנחרץ להעביר לידי המבקשים איזה מן המסמכים שנתבקשו, ואף הגדילה לעשות עת מצאה לנכון להכחיש קיומם של מסמכים מסוימים שדבר המצאם נזכר מפורשות בפרוטוקול ישיבה רשמית שהתקיימה. והכל – מבלי לתמוך את הדברים בתצהיר, מבלי לבחון את הבקשה באופן מעמיק ומבלי לפעול למציאת חלופות שיאפשרו גילוי מקסימאלי כראוי וכמתחייב.

אין ולא יכול להיות ספק, כי המסמכים המבוקשים דרושים למבקשים לצורך היערכותם המיטבית לשיבה הקבועה בעניינם, אשר לא ניתן להפריז במידת חשיבותה. אי העברת המסמכים פוגע אנושות בזכות הטיעון של המבקשים, אשר לא יוכל לשטוח את מלוא הטענות העומדות להם, ולהתמודד עם עמדתה הנוכחית של המשיבה, לפיה שיוכם למסלול הפנסיה התקציבית – עליו הסתמכו באופן מלא ומוחלט – נעשה כביכול בשגגה ודורש תיקון. ניסיונה הפסול של המשיבה להתחמק מגילוי המסמכים האמורים – דינו להידחות.

ככל שלא יועברו המסמכים המבוקשים לידי המבקשים, הרי שהישיבה אשר עתידה להיערך בעניינם, הופכת ישיבה פורמאלית כמעט ריקה מתוכן, אשר אינה ממלאת אחר דרישות הפסיקה, ואף אינה עומדת בחובת תום הלב המוגברת ובחובת ההגינות החלה על המעסיק. במצב דברים שכזה סיכויי המבקשים לשכנע את המשיבה בצדקת עמדתם יהיו קלושים למדי.

נוכח האמור לעיל, נוכח חוסר הסבירות הקיצוני בו לוקה התנהלות המשיבה בהחלטתה שלא להעביר למבקשים את המסמכים המבוקשים ונוכח הפגיעה הקיצונית שעתידה להיגרם עקב כך בזכות הטיעון שלהם – מתבקש בית הדין הנכבד להורות על מסירת המסמכים המבוקשים למבקשים, ועל דחיית מועד הישיבה כך שתתקיים 30 ימים לאחר קבלתם, כאמור לעיל.

למבקשים ידוע היטב כי בית הדין הנכבד אינו נוהג למנוע עריכתו של שימוע, אולם במקרים החמורים, בהם התנהלות המעסיק מסכלת, הלכה למעשה, קיומו של שימוע אמיתי – אין מנוס ממתן צווים מתאימים לתיקון הפגיעה בזכויות העובד.

בקשה זו כוללת שלושה חלקים:

חלק ראשון – רקע עובדתי

חלק שני – הטיעון המשפטי

חלק שלישי – מאזן הנוק הנוטה בבירור להוצאת הצווים המבוקשים

להלן יפורטו חלקים אלה אחד לאחד.

חלק ראשון - רקע עובדתי

א. הצדדים ויחסי העבודה

1. המשיבה, מדינת ישראל – הנהלת בתי המשפט (להלן: "הנהלת בתי המשפט" או "הב"ה"), היא הגוף האמון על ניהול וארגון פעילות בתי המשפט בישראל. בראש המערך עומד מנהל בתי המשפט.
2. במסגרת זו אחראית הב"ה, בין היתר, על איוש משרות (למעט משרות שיפוטיות), כמו גם על ניהול המשאב האנושי בבתי המשפט, לרבות תנאי עבודתם של השופטים.
3. החל מאמצע שנת 2018 לערך, משמש כבי' השופט יגאל מרזל (לעיל ולהלן: "כבי' השופט מרזל") כמנהל בתי המשפט. קודמו בתפקיד היה כבי' השופט מיכאל שפיצר (להלן: "כבי' השופט שפיצר"), המכהן כיום בבית הדין הארצי לעבודה.
4. המבקשת 1, כבי' השופטת רננה גלפו מוקדי, מכהנת כשופטת החל מיום 27.10.2009. תחילה, כיהנה המבקשת 1 כשופטת בית משפט השלום בחיפה. בחודש ינואר 2012 מונתה המבקשת כשופטת בית משפט השלום בנצרת, ובחודש אפריל 2016 קודמה לכהונת שופטת בית המשפט המחוזי בנצרת, תפקיד בו היא מכהנת גם כיום.
5. טרם מינויה לשיפוט, בין השנים 1999 – 2009, שירתה המבקשת 1 בצה"ל בתפקידים שונים, בין היתר, כתובעת פיקודית בפרקליטות הצבאית בפיקוד צפון, כראש צוות מיוחד בתביעה הצבאית הראשית וכסגנית פרקליט פיקוד צפון וחיל הים.
6. המבקש 2, כבי' השופט עמית פרייז, מכהן כשופט החל מיום 27.10.2009. תחילה, כיהן המבקש 2 כשופט במספר בתי משפט במחוז המרכז, ולאחר כשנה כיהן בעיקר, ולאחר זמן אך ורק, בבית משפט השלום בכפר סבא. בחודש ספטמבר 2016 עבר לכהן בבית משפט השלום בנתניה ובחודש מרץ 2019 קודם במסלול הניהולי, עת מונה כסגן נשיאה הממונה על בית משפט השלום בכפר סבא, בו שב לכהן כשופט החל מחודש יוני 2019.
7. טרם מינויו לשיפוט, בין השנים 1994 – 2009, שירת המבקש 2 בצה"ל, בין היתר, כממונה על התביעה הצבאית בשומרון, סגן פרקליט בפרקליטות הצבאית בפיקוד צפון, ובהמשך, החל משנת 2001, כיהן כשופט (סגן נשיא) בבית המשפט הצבאי שומרון, כאשר החל משנת 2007 כיהן כשופט בכיר הממונה על בית המשפט הצבאי לעניינים מנהליים.

ב. חרקע לזימון המבקשים לשיבה בעניין שינוי סיווג הפנסיוני - בתמצית

8. במסגרת שירותם הצבאי בוטחו המבקשים במסלול הפנסיה התקציבית. נוכח זאת, בגיל 40 היו נחשבים כזכאים לפנסיה תקציבית, כאשר מועד מימוש הזכאות חל שנים, לעיתים שנים רבות, לאחר מכן.
9. בסמוך להגשת מועמדותם לשיפוט, פנו המבקשים, כל אחד בנפרד, אל גבי' יעל הוכברגר (להלן: "גבי' הוכברגר"), אחראית תנאי שירות שופטים בהנהלת בתי המשפט – והגורם הרלוונטי לעניין, על מנת לוודא כי אכן יהיו זכאים להמשיך את ביטוחם בפנסיה התקציבית עם מינויים כשופטים במערכת בתי

המשפט, לברר תנאים רלוונטיים נוספים (צבירת תקופות שירות, אחוזי גמלה, ותק שיפוטי וכיוצא ב) ולשקול את השלכות המהלך וכדאיותו.

10. בשיחות טלפוניות, ובהמשך, בתגובה לפנייות כתובות, אישרה גב' הוכברגר למבקשים, בכתב ובאופן שאינו משתמע לשתי פנים, כי ככל שיעברו למערכת האזרחית – יהיו זכאים גם במסגרת תפקידם זה לפנסיה תקציבית (בכפוף לכך שלא שולמו להם פיצויי פיטורים או תשלומי פנסיה).

11. ויודגש – ככל שהיה מתברר למבקשים כי לא ניתן היה לעבור מצה"ל למערכת האזרחית עם זכויותיהם לפנסיה תקציבית, בשום אופן לא היו בוחרים לעשות כן באותה עת, נוכח נסיבותיהם האישיות והמקצועיות.

12. בהתאם, עם מינויים של המבקשים לתפקידים השיפוטי הנוכחי בשנת 2009, בהיותם בסוף שנות השלושים לחייהם, שויכו שניהם למסלול הפנסיה התקציבית ובו הם מבוטחים עד היום.

13. במהלך שנת 2014 התעוררה סוגיית ביטוחם הפנסיוני של המבקשים על רקע הליך משפטי שניהלה כב' השופטת מעין צור (בו ניתן לפני כשנה פסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה¹, כאשר כעת תלויה ועומדת עתירה בעניין לבג"צ).

14. במסגרת זו, התקיימו פגישות בין המבקשים לבין גורמים בהנהלת בתי המשפט, לרבות כב' השופט שפיצר, מנהל בתי המשפט אותה עת, אשר הביע תמיכה במבקשים ובעמדה לפיה יש להותיר את שיוכם במסלול הפנסיה התקציבית על כנו. כמו כן, הוחלט על ידי כב' השופט שפיצר כי יש להמתין עד לסיום ההליך של השופטת צור, בטרם יתברר עניינם של המבקשים.

15. בהמשך, התברר למבקשים כי במסגרת בירור תביעתה של כב' השופטת צור, בדיון מיום 10.10.18, מסר היועץ המשפטי של הנהלת בתי המשפט, עו"ד ברק לייזר (להלן: "עו"ד לייזר"), בפתח עדותו, כי "התקבלה החלטה אחרת ויחד עם הגורמים המוסמכים במשרד האוצר התחלנו לבדוק את העניין, יש מכתב זימון לשימוע שמנהל בתי המשפט צריך לאשר שישלח בימים הקרובים לשיפטים".

**** העתק החלק הרלוונטי מפרוטוקול הדיון, מצ"ב ומסומן 1.

16. בנסיבות אלה, בחודש נובמבר 2018, מספר חודשים לאחר מינויו של כב' השופט מרזל לתפקיד, התקיימה פגישה בינו לבין המבקשים בעניין, וכחודש לאחר מכן, העבירו המבקשים מסמך טענות ראשוני המתאר את השתלשלות העניינים עד אותה עת, את המצג שהוצג בפניהם ואת האופן בו יש, לשיטתם, לפרש את הסדר רציפות הזכויות.

**** העתק מסמך הטענות מחודש דצמבר 2018, מצ"ב ומסומן 2.

17. לאחר מכן הוחלט בהנהלת בתי המשפט להמשיך ולהמתין לסיום ההליכים בעניין צור הנזכר לעיל. כשנתיים ומחצה חלפו, ובעקבות פסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה בעניין בחודש אוקטובר 2020, ועל אף שזה כלל אמירות המחזקות את זכותם של המבקשים לפנסיה תקציבית, נעשו ניסיונות מצד ההנהלה לשכנע את המבקשים להתחיל בהליך של שינוי סיווג הפנסיוני תוך בחינת הצעות לפיצוי

¹ ע"ע (ארצי) 36679-01-20 מדינת ישראל – מעין צור (ניתן ביום 27.10.20, פורסם בנבו) (להלן: "עניין מעין צור").

כספי עקב השינוי. לאחר שהמבקשים סירבו לקחת חלק בהליך שכזה, זומנו המבקשים ביום 24.5.2021 לשיבה בראשות כב' השופט מרזל, בהשתתפות גורמים בכירים נוספים בהנהלת בתי המשפט, טרם קבלת החלטה בעניין סיווג המוטעה, לכאורה, למסלול הפנסיה התקציבית (לעיל ולהלן: "מכתב/י הזימון").

**** מכתב הזימון של המבקשים מיום 24.5.2021, מצ"ב ומסומנים 3א' – 3ב'.

18. תחילה, הפגישה יועדה להתקיים ביום 14.6.2021, ולקראתה הגישו המבקשים ביום 9.6.2021 לכב' השופט מרזל מסמך טענות נוסף אותו ערכו באופן עצמאי, במסגרתו ביקשו כי ככל שלא תתקבל עמדתם – יתאפשר להם לפנות לקבלת ייעוץ משפטי הולם ובהתאם יידחה מועד הפגישה.

**** העתק מסמך הטענות הנוסף מיום 9.6.2021, מצ"ב ומסומן 4.

19. בעקבות זאת הבהירה המשיבה למבקשים, שעליהם להעביר טיעון שלם לאחר קבלת ייעוץ משפטי ככל שהם אכן מעוניינים בו, בהתאם, על רקע פנייתם של המבקשים לקבלת ייעוץ משפטי, בוטלה הישיבה שנקבעה כאמור, והובהר כי מועד חלופי ייקבע בהמשך.

**** העתק תכתובת הדוא"ל בעניין דחיית הישיבה ודחיית המועד להגשת הטיעון הכתוב מטעם המבקשים, מצ"ב ומסומן 5.

ג. סירוב המשיבה למסור למבקשים את מלוא החומר הרלוונטי לקראת הישיבה

20. ביום 1.7.2021, שלחו הח"מ לכב' השופט מרזל מכתב ראשוני, במסגרתו הודיעו על קבלת ייצוג המבקשים ופירוט שורת מסמכים בהם התבקש העיון לצורך היערכות לשיבה בעניינם של המבקשים (המנויים גם בסעיפים ב.1. – ב.4. לריישא לבקשה זו):

20.1. עמדת מנהלת הגמלאות וחוות הדעת המשפטית שנערכה בעניין של השופטות, אשר נזכרה על ידי עו"ד לייזר, כעולה מפרוטוקול ישיבת נציגות השופטים מיום 1.3.2019 (בעמ' 8);

20.2. כלל תכתובת הדוא"ל והאחרות שהתקיימו בין גורמים שונים במשרד האוצר (לרבות מר שי סומך ועו"ד אסי מסינג מהלשכה המשפטית) לבין גורמים בהנהלת בתי המשפט (לרבות עו"ד לייזר ועו"ד פרוינד מהלשכה המשפטית), בנושא פנסיה תקציבית בכלל ובעניינם של השופטים בפרט, החל משנת 2009 ועד היום;

20.3. הנחיות כתובות ונהלים של מערכת בתי המשפט בעניין רציפות זכויות בפנסיה תקציבית, בין השנים 1999 – 2016;

20.4. המסמכים אשר עמדו בבסיס תשובותיה (הנפרדות) של גב' הוכברגר, לשופטים בשנים 2008 – 2009, לפיהן הם זכאים להמשך ביטוחם במסלול של פנסיה תקציבית.

**** העתק מכתב הח"מ מיום 1.7.2021, מצ"ב ומסומן 6.

21. משלא נתקבלה כל תשובה (למעט פניה טלפונית לצורך תיאום מועד חלופי לקיום הישיבה ביום 27.10.2021), נשלח ביום 23.8.21 מכתב תזכורת מאת הח"מ.

**** העתק מכתב תזכורת מיום 23.8.2021, מצ"ב ומסומן 7.

22. ביום 25.8.21 נתקבל מכתבה הלקוני של עו"ד מורן פרוינד (להלן: "עו"ד פרוינד"), מהלשכה המשפטית בהב"ה, אשר דחתה באופן גורף וכוללני את מלוא בקשות העיון שהגישו הח"מ, בטענה לפיה מדובר בתכתובות פנימיות האסורות בגילוי, וכי "חלק מהמסמכים אינם בנמצא וחלקם האחר מתייחס לעניינים של שופטים אחרים ועל כן אנו מנועים מלמוסרם גם מחמת פגיעה בפרטיות".

**** העתק מכתבה של עו"ד פרוינד מיום 25.8.2021, מצ"ב ומסומן 8.

23. לאור האמור במכתבה של עו"ד פרוינד, פנו הח"מ כבר ביום 31.8.2021, במכתב מפורט ומנומק, במסגרתו הובהר הבסיס לבקשת הגילוי והעיון במסמכים, כמו גם הצורך האובייקטיבי בקבלתם עובר לשיבה.

**** העתק מכתב הח"מ מיום 31.8.2021, מצ"ב ומסומן 9.

24. משגם הפעם לא נתקבלה כל תשובה, נשלח ביום 5.10.2021 מכתב תזכורת מאת הח"מ.

**** העתק מכתב הח"מ מיום 5.10.2021, מצ"ב ומסומן 10.

25. ביום 12.10.2021 פנתה המבקשת 1 טלפונית לגבי טלי ויינר, מלשכת מנהל בתי המשפט, בבקשה כי תמסור לכבי המנהל כי מכתב הח"מ מיום 31.8.2021 – טרם נענה.

26. בהמשך לכך, ביום 13.10.2021 נתקבל מכתב תשובה מאת עו"ד קרן שדה (להלן: "עו"ד שדה"), מהלשכה המשפטית בהנהלת בתי המשפט. מכתב זה נוסח אף הוא באופן גורף ומתחמק, אם כי הפעם נכללה התייחסות פרטנית לסעיפי הבקשה, ואלה עיקריה:

26.1 בהתייחס לעמדת מנהלת הגמלאות ולחוות הדעת המשפטית שנערכה בעניינין של השופטות – נטען כי לא קיימות בנמצא עמדה או חוות דעת משפטית כאמור, אלא תרשומת פנימית שאינה מהווה עמדה סדורה או מגובשת. כן נטען כי התרשומות נוגעות לצדדים שלישיים וכי קיים ספק באשר למידת הרלוונטיות שלהן לעניינים של המבקשים.

26.2 בהתייחס לכלל תכתובות הדוא"ל והאחרות שהתקיימו בין גורמים שונים במשרד האוצר לבין גורמים בהנהלת בתי המשפט בנושא פנסיה תקציבית בכלל ובעניינים של השופטים בפרט, החל משנת 2009 ועד היום – נטען כי גם בעניין זה מדובר בתרשומות פנימיות, ובבקשה כללית וגורפת שלא פורטה די צרכה.

26.3 בהתייחס להנחיות כתובות ונהלים של מערכת בתי המשפט בעניין רציפות זכויות בפנסיה תקציבית, בין השנים 1999 – 2016 ובהתייחס למסמכים אשר עמדו בבסיס תשובותיה (הנפרדות) של גבי הוכברגר למבקשים בשנים 2008 – 2009 – נטען כי אין ברשות הנהלת בתי המשפט הנחיות כתובות רשמיות או מסמכים כאמור, וכי הגורמים המקצועיים פעלו בהתאם להחלטת הגמלאות לנושאי משרה ברשויות השלטון (נושאי משרה שיפוטית ושאריות), תשמ"א – 1981 (להלן: "החלטת הגמלאות").

**** העתק מכתבה של עו"ד שדה מיום 13.10.2021, מצ"ב ומסומן 11.

27. בסופו של יום, מתוך כלל המסמכים הרלוונטיים שנתבקשו לקראת הישיבה הקרבה – לא הועבר לעיון המבקשים ולו מסמך אחד.

28. בנסיבות אלה, לא נותר למבקשים אלא לפנות לבית הדין הנכבד בבקשה דן.

ד. רלוונטיות המסמכים המבוקשים ונחיצותם להליך

29. כאמור, המסמכים המפורטים בריישא הבקשה כמו גם במכתבי הח"מ המתוארים לעיל, רלוונטיים לסוגיה שבמחלוקת ונחוצים למבקשים על מנת שיוכלו להיערך כראוי לקראת הישיבה בעניינם, ולשטוח את מלוא הטענות העומדות להם, כך:

30. עמדת מנהלת הגמלאות וחוות הדעת המשפטית שנערכה בעניינן של השופטות - במסגרת ישיבת נציגות השופטים מיום 1.3.2019, נדונה סוגיית ביטוח הפנסיוני של שתי שופטות אשר הגיעו לשיפוט לאחר שהועסקו במוסד לביטוח לאומי ובוטחו בפנסיה תקציבית. עו"ד לייזר התייחס לעניין וציין את הדברים הבאים:

" יש מקרים של שתי שופטות לגביהן יש עמדה של מנהלת הגמלאות שטוענת שיש בעיה עם הפנסיה התקציבית שלהן. מטעמי צנעת הפרט, לא נכנס לפרטים. הב"ה מצדדת לגמרי בעמדת השופטים. גם נציבות שירות המדינה בתמונה. בוצעה פנייה גם לפרקליטות המדינה, המחלקה לסכסוכי עבודה. ברק יזם פגישה עם כל הגורמים הרלוונטיים: נש"מ, פרקליטות, מנהלת הגמלאות והאוצר. מבקשים להימנע מעימות בנושא הזה. נכתבה חוות דעת משפטית. הטענות הן מופרכות ומקווים לשכנע בפגישה".

**** העתק העמוד הרלוונטי מתוך פרוטוקול ישיבת נציגות השופטים, מצ"ב ומסומן 12.

במכתבה של עו"ד שדה צוין, אמנם, כי קיימת תרשומת פנימית שאינה עמדה רשמית ואינה חוות דעת משפטית, אך מדבריו המפורשים של עו"ד לייזר עולה בבירור, כי קיימת גם קיימת עמדה מטעם מנהלת הגמלאות, וכי כנגד אותה עמדה נכתבה חוות דעת משפטית מטעם הנהלת בתי המשפט, המתנגדת לה. בנסיבות אלה, נוכח חשיבות העניין, משעסקין בעמדות עקרוניות של גופים ציבוריים בסוגיה דומה או לכל הפחות משיקה לזו של המבקשים, ומשניתן בנקל להסתיר את זהות השופטות ולהימנע מחשיפת פרטים מזהים – המבקשים סבורים כי אין כל הצדקה במקרה זה לחסות את המסמכים ובהחלט ניתן להתגבר גם על החשש מפגיעה אפשרית בפרטיות השופטות. הדברים מקבלים משנה תוקף שעה שפרטיהם של המבקשים עצמם הועברו ונחשפו במסגרת ההליך שנוהל בעניין כבי' השופטת מעין צור.

אין ולא יכול להיות ספק, כי לגילוי עמדת מנהלת הגמלאות כמו גם חוות דעת הב"ה, חשיבות רבה לעניינם של המבקשים ויש לאפשר להם להתייחס לאמור שם. כך, משמדובר בסוגיית רציפות הביטוח בפנסיה התקציבית, הרי שהמקור הנורמטיבי העומד לדיון בשני המקרים – זהה (חוק גמלאות לנושאי משרה ברשויות השלטון, תשכ"ט – 1969 (להלן: "חוק הגמלאות לנושאי משרה"), כמו גם החלטת הגמלאות), והאופן בו מתפרשים דברי חקיקה אלה על ידי הגופים הרלוונטיים המוסמכים – חשוב וחינוי מאין כמותו. אין זה ראוי כי הנהלת בתי המשפט תסתתר מאחורי נימוקים פורמאליים ותמנע מגילוי עמדתה הרשמית כמו גם עמדת מנהלת הגמלאות בעניינים אחרים העוסקים באותה סוגיה עקרונית, אשר משליכים לענייננו, לא כל שכן מקום בו מצוין בפרוטוקול ישיבת נציגות השופטים

האמורה, כי: "הב"ה מצודת לגמרי בעמדת השופטים" וכי "הטענות הן מופרכות ומקווים לשכנע בפגישה".

בשולי הדברים יצוין, כי אפילו היה מדובר במקרה זה ב"תרשומת פנימית" ולא במסמך רשמי סדור, הרי שבהתאם למגמת הפסיקה בדבר גילוי מקסימאלי – אין בכך כדי למנוע הגילוי במקרה דנן, לא כל שכן באופן מלא ומוחלט. על כך יורחב עוד בהמשך הבקשה.

31. כלל תכתובות הדוא"ל והאחרות שהתקיימו בין גורמים שונים במשרד האוצר לבין גורמים בהנהלת בתי המשפט, בנושא פניסיה תקציבית בכלל ובעניינם של השופטים בפרט, החל משנת 2009 ועד היום – במסגרת זו מתבקש העיון בהתכתבויות שהוחלפו בסוגיה העקרונית הנוגעת למבקשים, בין בעלי תפקידים במשרד האוצר ובהנהלת בתי המשפט, אשר חלקן אף עוסק בעניינם האישי של המבקשים. בהקשר זה חשוב לציין, כי למבקשים ידוע כי לאורך השנים התנהלה תכתובת ענפה בין גורמים שונים במשרד האוצר, בהם מר שי סומך ועו"ד אסי מסינג מהלשכה המשפטית, לבין גורמים בהנהלת בתי המשפט, בהם עו"ד לייזר ועו"ד פרוינד, והתכתבויות מסוימות משנת 2016 אף הועברו לידי המבקשים על ידי עו"ד פרוינד, ביוזמתה, במסגרת ניהול ההליך בעניינה של כב' השופטת מעין צור.

חשיבות המסמכים ותרומתם לטיעוני המבקשים ברורה ומובנת מאליה, בייחוד בכל הקשור בתכתובות העוסקות במפורש במערך זכויותיהם הפנסיוניות. בהתייחס לנימוקים שזכרו במכתבי המשיבה יצוין תחילה, כי מעבר לעובדה שחלק קטן מן ההתכתבויות הללו הועבר על ידיה לעיון המבקשים, בנסיבות העניין אין מדובר במסמכים הנוגעים לצנעת הפרט (אלא של המבקשים עצמם), וכלל לא הובהר כי המסמכים המבוקשים עונים להגדרת "תכתובות פנימיות".

32. הנחיות כתובות ונהלים של מערכת בתי המשפט בעניין רציפות זכויות בפניסיה תקציבית, בין השנים 1999 – 2016 – אין חולק, כי הכללים לפיהם פעלה הנהלת בתי המשפט בשנים הרלוונטיות בסוגיה שבמחלוקת, כמו גם הנחיות ונהלים המתייחסים לאופן הפעולה הנכון במקרים כגון אלה – בעלי חשיבות מכרעת לזכויותיהם של המבקשים, ועומדת להם זכות לקבלם שעה שעליהם להתגונן בפני כוונה לשנות את סוגם הפנסיוני, על כל המשתמע מכך. במסגרת תשובתה, ציינה עו"ד שדה כי אין בנמצא הנחיות או מסמכים בעניין, והסתפקה בהפניית המבקשים לחוק הגמלאות לנושאי משרה ולהחלטת הגמלאות. בכל הכבוד, אין זה סביר שלאורך שנים פעלה הבי"ה בעניין כה רגיש ללא מקור סדור המרכז את הכללים הרלוונטיים, לא כל שכן שעה שהמציאות מלמדת כי המקורות הנורמטיביים – נתונים לפרשנות (שאחרת לא היה חל כל שינוי בעמדת הבי"ה בעניין המבקשים). מכל מקום, ככל שמלבד דברי החקיקה שזכרו על ידי עו"ד שדה אין בנמצא כל מסמך אחר הכולל התייחסות לאופן סיווג הממונים למשרות שיפוטיות באופן רציף לאחר שירות בצה"ל בו בוטחו בפניסיה תקציבית – יתכבדו הגורמים הרלוונטיים במשיבה ויצהירו על כך בתצהיר ערוך כדין.

33. המסמכים אשר עמדו בבסיס תשובותיה (הנפרדות) של גבי הוכברגר למבקשים, בשנים 2008 – 2009, לפיהן הם זכאים להמשך ביטוחם במסלול של פניסיה תקציבית – כפי שצוין לעיל, בטרם נקלטו המבקשים בהנהלת בתי המשפט במהלך שנת 2009, התקיימה תכתובת ענפה בין גבי הוכברגר לבין כל אחד מהם בנפרד, במסגרתה הובהר להם מערך הזכויות לו יהיו זכאים לאחר המעבר. ניתן להניח, כי גבי הוכברגר אינה פועלת על דעת עצמה, אלא בהתאם למערך כללים סדור ומחייב, וכי טרם אישרה למבקשים בכתב כי יהיו זכאים להמשך ביטוחם בפניסיה תקציבית (שיקול מרכזי ומהותי אותו הביאו

בחשבון במסגרת הליך קבלת ההחלטות האישיים והכלכליות שלהם), וכי כך פועלת הבי"ה בעניינם של שופטים אחרים במעמד – בדקה את הדברים מול המקורות המחייבים ופעלה בהתאם. יוסף, כי גם במקרה זה, מדובר במסמכים המתייחסים ישירות למבקשים ו/או הכוללים התייחסויות רשמיות במישור העקרוני – ועל כן אין כל רלוונטיות לטיעון בדבר צנעת הפרט ו/או לטיעון לפיו מדובר בתכתובות פנימיות, שהועלו במכתבה הראשון של עו"ד פרוינד. מכל מקום, ככל שאין בידי המשיבה מסמכים כאמור, יתבקשו הגורמים הרלוונטיים להצהיר גם על כך בתצהיר ערוך כדין.

34. בנוסף למסמכים האמורים שנתבקשו עוד במסגרת פניות הח"מ למשיבה, מבוקש בזאת להעביר לידי המבקשים גם את המסמכים הרלוונטיים לנתונים הנזכרים במכתבי הזימון שנשלחו לכל אחד מהם ביום 24.5.2021:

34.1. פניית הגורמים המקצועיים בהנהלת בתי המשפט אל מנהל בתי המשפט, כבי' השופט יגאל מרזל (סעיף 1 למכתב הזימון);

34.2. הבדיקה אשר העלתה, לעמדת הנהלת בתי המשפט, כי שיוך המבקשים למסלול הפנסיה התקציבית במועד מינויים לשיפוט ביום 27.10.2009 – נעשה כביכול בטעות (סעיף 1 למכתב הזימון);

34.3. דרישת משרד האוצר מהנהלת בתי המשפט לקבל החלטה בעניין שיוכם הפנסיוני של המבקשים (סעיף 1 למכתב הזימון);

34.4. עמדת הלשכה המשפטית בהנהלת בתי המשפט, הנתמכת בעמדת משרד האוצר ופרקליטות המדינה, לפיה סיווג המבקשים למסלול הפנסיה התקציבית נעשה כביכול בניגוד לדין (סעיף 3 למכתב הזימון);

כעולה ממכתבי הזימון של המבקשים, ההליך כולו נפתח בעקבות דרישת משרד האוצר כי הנהלת בתי המשפט תפעל מול המבקשים בסוגייה, דרישה אשר הובילה לעריכת בדיקה בהבי"ה ולגיבוש העמדה לפיה המבקשים כביכול אינם זכאים להשתייך למסלול הפנסיה התקציבית. מאחר שמטבע הדברים, עמדת המבקשים שונה בתכלית, על מנת שיהא בידם לעמוד על הנימוקים העומדים בבסיס פרשנות משרד האוצר כמו גם הלשכה המשפטית בהנהלת בתי המשפט – ולהדוף אותה, עליהם לקבל את מלוא המסמכים, הפרטים והנתונים הנוגעים לעניין.

35. זאת ועוד, המבקשים עומדים גם על גילוי התצהירים שהוגשו מטעם הצדדים בהליך המשפטי שהתנהל בעניין כבי' השופטת מעין צור, בבית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב, סע"ש 68424-12-14 מעין צור נ' מדינת ישראל – במסגרת אותו הליך נדונה סוגיית סווגה הפנסיוני של כבי' השופטת מעין צור, ודרישתה להיכלל במסלול הפנסיה התקציבית, לאחר שנים רבות בהן שויכה למסלול הפנסיה הצוברת. הגם שקיימת שונות מהותית בין עניינם של המבקשים לבין עניינה של כבי' השופטת מעין צור, הרי שהתצהירים שהוגשו על ידי הצדדים בהליך שהתנהל בבית הדין האזורי כללו התייחסויות עקרוניות רלוונטיות גם לעניינם של המבקשים. כך למשל, במסגרת סעיף 56 לפסק הדין שניתן בערעור באותו עניין, התייחס כבי' בית הדין הארצי לעבודה מפורשות לעניינם של המבקשים, והפנה, בין היתר, לתצהירה של גבי יפה מור, מנהלת אגף תנאי שירות שופטים בחטיבת שופטים ורשמים במשיבה, כפי שהוגש בבית הדין האזורי. בהתאם לכך ציין בית הדין הארצי הנכבד, כי כעולה מהתצהיר, במועד בו מונו המבקשים

לשיפוט סברה המשיבה כי מי שערב מינויו לשופט חדש היה זכאי לפנסיה תקציבית מכוח חוק גמלאות הקבע – כדוגמת המבקשים – יש לראותו כ"שופט חדש זכאי", ובהתאם שויכו המבקשים למסלול הפנסיה התקציבית. ניתן להניח, כי במסגרת התצהירים הנוספים שהוגשו על ידי הצדדים כלולות התייחסויות רלוונטיות נוספות הנוגעות ישירות למבקשים ו/או למצב המשפטי אשר נהג אותה תקופה, ועל כן יש הצדקה להעבירם לעיון המבקשים טרם יידון עניינם וטרם תתקבל בו החלטה סופית.

חלק שני - הטיעון המשפטי

32. המבקשים יטענו, כי הם זכאים לקבל את המסמכים המבוקשים במסגרת בקשה זו, בטרם תקום הישיבה, וזאת על מנת שיוכלו להיערך לקראתה כראוי. זכות זו שואבת כוחה מהיות המשיבה גוף ציבורי החייב בקיום שימוע בטרם קבלת החלטה, כמו גם מעצם היות ההליך המתנהל נגדם הליך "מעין שיפוט", עליו חלים עקרונות השימוע ביתר שאת, וכן ממקורות חיצוניים נוספים. כך:

א. המשיבה כפופה לכללי המשפט המנהלי ולכללי הצדק הטבעי;

ב. זכות השימוע והטיעון טומנת בחובה את זכות העיון במסמכים:

1.ב זכות השימוע והטיעון - כללי;

2.ב זכות השימוע והטיעון כוללת בתוכה את זכות העיון במסמכים;

ג. ההליך נגד המבקשים הנו הליך "מעין שיפוט" שבו תלה זכות השימוע ביתר שאת;

ד. טענתה הסתמית והכוללנית של המשיבה לפיה מדובר בתכתובות פנימיות חסויות – דינה להידחות;

ה. זכותם של המבקשים לגילוי המסמכים המבוקשים נשאבת אף מכוחו של חוק חופש המידע, התשנ"ח – 1998.

להלן תפורטנה טענות אלה אחת לאחת:

א. המשיבה כפופה לכללי המשפט המנהלי ולכללי הצדק הטבעי

33. המשיבה, מדינת ישראל – הנהלת בתי המשפט, הנה הגוף הציבורי ב"הא הידיעה", וככזו היא בוודאי כפופה לכללי המשפט המנהלי ולכללי הצדק הטבעי.

34. על משמעות תחולת כללי המשפט המנהלי על המשיבה, עמד בג"צ בעניין רשות השידור, כדלקמן:

" על הרשות המינהלית לפעול בהגינות וביושר. אסור לה לפעול מתוך שרירות, הפליה, משוא פנים, ניגוד עניינים, חוסר תום לב, או חוסר סבירות"².

² בג"צ 389/80 דפי זהב בע"מ נ' רשות השידור, פ"ד ל"ה (1) 435, 421. כן ראה: י. זמיר, הסמכות המנהלית, כרך א (הוצאת רבין), עמ' 467 – 483.

35. כלל יסוד הוא מקדמת דנא, כי חובה על גוף ציבורי, הבודק התנהגותו של אדם, ליתן לו הזדמנות הוגנת להשמיע את דבריו ולהעלות את טענותיו בטרם תתקבל החלטה בעניינו. מקל וחומר, כאשר החלטת הרשות עלולה לפגוע באופן שאין לו תקנה בכבודו ובפרנסתו של אותו אדם, עליה להקפיד ביתר שאת על מילוי זכותו לשימוע הוגן וממשי, ובנסיבות שבפנינו - עליה לחשוף בפני המבקשים את כל המסמכים הרלוונטיים המצויים בפניה³.

36. כפי האמור לעיל וכפי שיפורט להלן, המשיבה אינה נוהגת כדין ומפרה את כללי השימוע, ואגב כך את כללי הצדק הטבעיים.

ב. זכות השימוע והטיעון טומנת בחובה את זכות העיון במסמכים

1.1 כללי

37. כידוע, כאשר גוף ציבורי עומד לקבל החלטה העלולה לפגוע בעניינו של הפרט, שומה עליו לאפשר למי שעומד להיפגע מההחלטה הזדמנות אמיתית ונאותה להשמיע את טיעונו. ובלשון בית המשפט העליון בשבתו כב"ץ:

" זכות יסוד של האדם בישראל היא, כי רשות ציבורית, הפוגעת במעמדו של אדם, לא תעשה כן, בטרם תעניק לאותו אדם את ההזדמנות להשמיע את דעתו. לעניין זכות יסוד זו, אין נפקא מינה, אם הרשות הציבורית פועלת מכוח חיקוק או מכוח הנחיה פנימית או מכוח הסכם. אין גם כל חשיבות לשאלה, אם הסמכות המופעלת היא שיפוטית, כעין שיפוטית או מינהלית, ואם שיקול הדעת, הניתן לאותה רשות, הוא רחב או צר. בכל מקרה, בו רשות ציבורית המבקשת לשנות את מעמדו של אדם, עליה לפעול כלפיו בהגינות, וחובה זו מטילה על הרשות את החובה להעניק לאותו אדם את ההזדמנות להשמיע את דעתו"⁴.

38. בתי המשפט ובתי-הדין לעבודה פסקו זה מכבר, כי משמעותו של שימוע הינה מתן הזדמנות הוגנת ואמיתית לעובד להשמיע את דבריו. שימוע הוגן, כפי שנפסק, הינו שימוע הכולל שני שלבים - שמיעה ראשונית, ושמיעה משנית.

39. השמיעה הראשונית - הינה השלב בו מזמנים את העובד, מעלים בפניו את הטענה הנטענת נגדו, ושומעים את תגובתו. מטבע הדברים, הגוף אשר תפקידו להכריע בטענה (תפקיד מעין שיפוטית) שומע גם עדויות נוספות, מעיין במסמכים או בכל מידע אחר הנתון לו לצורך גיבוש החלטתו.

40. השמיעה המשנית - הינה השלב שלאחר איסוף הנתונים הרלוונטיים. בשלב זה, יש לחשוף בפני העובד את מלוא החומר שהצטבר בעניינו ואשר עשוי להשפיע על ההחלטה שתתקבל, ולאפשר לו להתייחס אליו.

³ ע"א 6185/00 ע"ד חנא נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(1) 366; ע"ע 231/99 אורי חייק - שירות התעסוקה, עבודה ארצי, לג(86), 26.

⁴ בג"צ 654/78 ריבה גינגולד נ' בית הדין הארצי לעבודה ואח', פ"ד לה(2), 654 - 655.

41. כבוד השופט ברק (כתוארו אז), קבע בעניין עומרי מחמוד, כי על שימוע כדין לכלול את שני השלבים האמורים:

" משקימה הועדה את חובת השמיעה הראשונית, האם מוטלת עליה חובת השמיעה המשנית, דהיינו, החובה לאפשר למי שמופיע לפניו להגיב על מידע המובא לפני הוועדה ואשר עשוי להשפיע על עמדת הוועדה באשר לאותו אדם. על שאלה זו אני משיב ללא היסוס בחיוב.

ההגנות והיושר מחייבים כי, משהופיע פלוני לפני גוף הממליץ בעניינו וזה האחרון מבקש לבסס את החלטתו על מידע הקשור לאותו פלוני, תינתן לפלוני ההזדמנות להגיב על המידע ולהציג את עמדתו ביחס אליו⁵.

42. ועוד הוסיף כב' השופט ברק בעניין אבו רומי:

"...זכות השמיעה של העותר... אין משמעותה אך הליך פורמלי של הזמנה ושמיעה. זכות השמיעה משמעותה הזכות לשמיעה הוגנת (בג"צ 589/77). זכות זו משמעותה מתן הזדמנות נאותה להגיב על מידע שנתקבל, והעשוי להשפיע על ההחלטה בעניינו של העותר (ראה: בג"צ 361/76). על כן, אין מקיימים כהלכתה את זכות השמיעה, אם אין מפנים את תשומת ליבו של הפונה למידע, שנתקבל בעניינו, ומאפשרים לו להגיב עליו כראוי...

בעניין שלפנינו הופיע אמנם העותר לפני הוועדה המייעצת, אך זו לא טרחה למסור לו מידע על חוות הדעת השונות, שנתקבלו בעניינו מראשי המחלקות בהן התמחה. מכיוון שכך לא ניתן היה להגיב באופן ענייני על התלונות השונות שנתקבלו על כושרו של העותר... בנסיבות אלה אין מנוס מהמסקנה, כי זכות השמיעה של העותר לא קוימה כראוי...⁶.

43. בית-הדין לעבודה אימץ כללים אלה, כשפסק, בין היתר:

" הלכה פסוקה היא, מימים ימימה, כי זכות הטיעון היא מזכויות היסוד הראשוניות בשיטתנו המשפטית, ומקום של כבוד שמור לה ביחסי העבודה...

זכות הטיעון איננה מטבע לשון, אין לראות בה "טקס" גרדא שיש לקיימו, מצוות אנשים מלומדה, כדי לצאת ידי חובה. זכות הטיעון נמנית על זכויות היסוד של שיטתנו המשפטית ומטרתה להביא לידי כך שתתקבל החלטה עניינית, מושכלת ומבוררת, תוך מתן תשומת לב מלאה ומשקל ראוי לעמדותיו ולענייניו של מי שעלול להיפגע מן ההחלטה. זוהי זכותו הראשונית של העובד לדעת מה הן הטענות המועלות נגדו או בעניינו ובהתאם ליתן תגובתו להן, להציג את האידך גיסא מנקודת ראותו, ולנסות לשכנע את בעל הסמכות לשנות מדעתו ככל שיש בה לפגוע בזכויותיו (לעניין זה ראו דב"ע מח/3-148 שק"ם בע"מ – גרינברג [1], בעמ' 143).

עד כאן הזכות וממנה נובעת החובה המוטלת על המעביד - להציג בפני העובד את הטענות המופנות כלפיו, את השאלות שעלו בעניינו אשר יש בהן כדי להשפיע על מקבל ההחלטה... עיקרו של דבר בחובתו של המעביד ליתן דעתו לטיעונו של

⁵ בג"צ 685/78 עומרי מחמוד נ' שר החינוך והתרבות ואח', פ"ד לג(1) 767, 774.

⁶ בג"צ 656/80 סאלב אבו רומי נ' שר הבריאות, פ"ד לה(3) 185. כן ראה: ע"א 3437/93 אגד, אגודה שיתופית בע"מ ואח' - יואל אדלר, פ"ד נד(1) 817; פרופי י. זמיר, הסמכות המינהלית (כרך ב', נבו הוצאה לאור), עמ' 268.

העובד ולשמוע אותם בלא פניות, בלב נקי ובנפש חפצה, קודם שתיפול ההחלטה הסופית העשויה, לא אחת, להיות בלתי הדירה ומכרעת לגביו".⁷

44. צא ולמד, כי לאור מרכזיותה של זכות הטיעון בהלכה הפסוקה במשפט הישראלי, ולאור הנזק העצום שעלול להליך נשוא בקשה זו להטב למבקשים - אין זכות הטיעון מתקיימת בלא המצאת המסמכים המבוקשים.

2. ב. זכות השימוע והטיעון כוללת בתוכה את זכות העיון במסמכים

45. ומהי זכות טיעון ללא זכות עיון?

46. בית המשפט העליון בשבתו כבג"ץ קבע מפורשות, כי הפסיקה הכירה בקשר שבין זכות הטיעון לזכות לעיון במידע אישי עובר לקבלת ההחלטה המנהלית⁸, וכפי שקבע בעניין פריד:

" זכות העיון קשורה קשר אמיץ לזכות הטיעון ולנוכח חשיבותה למיצוי הזכויות הדיוניות האחרות של הפרט, ההקפדה על קיומה מתחייבת מכללי ההגנות הבסיסיים הנוהגים ביחסים שבין אדם לרשות (השוו: בג"ץ 7805/00 אלוני נ' מבקרת עירית ירושלים, פ"ד נז(4) 577".⁹

47. מושכלות ראשוניים הן, כי אין באפשרותו של אדם לטעון להגנתו באופן ענייני, ממוקד ואפקטיבי, בלא שמובאים בפניו המסמכים המונחים בפני הוועדה בפניה הוא ניצב. כך, למשל, נפסק על-ידי בית-המשפט העליון, בשבתו כבג"ץ, בעניין טרנד:

" כבר נאמר בבג"ץ 469/74 גונן נ' ועדת החקירה - מלחמת יום הכיפורים ואח' [6], בעמ' 640, כי "הצדק הטבעי מחייב, שהנחקר לא ייפגע על-ידי חומר נסתר". ...מכאן גם הוראותיו של סעיף 15 לחוק ועדות חקירה, הבאות "להבטיח, שהנפגע הפוטנציאלי יהיה מבחינת המידע הרלוואנטי, ככל האפשר, באותו מצב שבו נמצא הגוף החוקר" (בג"ץ 381/85, [1]390, בעמ' 246). רק בהצגת המידע הרלוואנטי המלא (בכפוף לסייגים המחייבים את חסיונו) לפני מי שעלול להיפגע מן החקירה, באה לידי ביטוי זכותו להציג באופן מושלם את עמדתו נגד הראיות שנתקבלו, לפני הרשות הציבורית הדנה בעניינו, טרם שזו תכריע את הכף לחובתו. משנמנע מן הנפגע לקבל את כל חומר הראיות, הרי שבכך נפגמה זכותו לטעון, ואין עליו עוד להראות כי במקרה המיוחד גם הביא הדבר לעיוות-דין. החשש (גם אם אינו מבוסס) כי נפלה שגגה מלפני הרשות בהחלטתה הפוגעת, מובנה בעצם העובדה כי זכות הטיעון נגד הראיות שנתקבלו לא עמדה לנפגע במלואה.

הערך המוגן של כבוד האדם, בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, אף הוא מחייב את המסקנה כי גם פגיעה בכבוד האדם לתכלית ראויה, לא ראוי לה שתיעשה קודם שמיצה, מי שכבודו עלול להיפגע, את זכות הטיעון, במובן של קבלת חומר הראיות

⁷ עי"ע (ארצי) 1027/01 ד"ר יוסי גוטרמן נ' המכללה האקדמית עמק יזרעאל, פד"ע לח, 448 בטעי 14.
⁸ בג"ץ 93/06 ד.נ. כל גדר בע"מ נ' שר התעשייה, המסחר והתעסוקה (ניתן ביום 2.8.11, פורסם בנבו) (להלן: "עניין כל גדר בע"מ").
⁹ ראה בג"ץ 10271/02 אברהם פריד נ' משטרת ישראל - מחוז ירושלים (ניתן ביום 30.7.06, פורסם בנבו).

בשלמותו והזדמנות להגיב עליו, זכות שהיא "חגורת ביטחון"
נגד פגיעה "העולה על הנדרש"¹⁰.

48. כך, ובנוסף, בעניין שנער פסק בית הדין הארצי, כי על מנת לקיים את השימוע בתום לב, חובה על הרשות הציבורית להביא בפני העובד את כל המידע שברשותה הנוגע אליו, בגינו, למעשה, זומן לשימוע:

" הנה כי כן, זכות השמיעה שהיא יסוד מוסד בשיטתנו המשפטית ומעקרונותיה הבסיסיים מטילה חובה מוגברת על הרשות הציבורית והיא זכות השמיעה המשנית אשר נותנת משנה תוקף לזכות הראשונית ומבססת אותה בשתי פנים: בחובת הגילוי מזה ובזכות הטיעון – מזה. לאמור: הרשות מחוייבת כלפי האדם הבא בפניה ושבעניינו היא דנה לגלות לו את כל המידע שברשותה והנוגע לו, ובמיוחד מידע שלילי העלול להשפיע על החלטתה, ובהתאם חייבת הרשות לתת לאדם את זכות התגובה לאותו מידע בכלל ולחוות הדעת השלילית כאמור בפרט¹¹.

49. באותו מקרה התברר, כי המשיבה לא היתה מודעת לקיומה של חוות דעת שלילית בעניינה, לא ידעה שחוות דעת זו הונחה בפני ועדת המכרזים שדנה במועמדותה, ומטבע הדברים אף לא יכלה להגיב על חוות הדעת. לאור עובדה זו התייחס כבי' בית הדין הארצי לכשרות הליכי המכרז, ולאחר שסקר את חובת השמיעה הראשונית והמשנית החלה על כל שימוע מעין שיפוטי שעורך המעביד קבע:

" די שנמצאה בטופס חוות דעת שלילית אודות טיב עבודתה של המשיבה בכלל, ובמיוחד כן לגבי אי יכולתה למלא את המשרה, כדי ליתן למשיבה את זכות הטיעון המשנית. במובן זה, שחובה היתה על ועדת הבוחנים להביא לידיעת המשיבה את חוות הדעת השלילית ולתת לה הזדמנות מלאה והוגנת להגיב על הדברים....

משלא עשתה כן... הוועדה הפרה הפרה יסודית את זכותה של המשיבה לטעון טענותיה במלואן, מנעה ממנה להציג את כישוריה, להתמודד עם ביקורת שנמתחה עליה, לעמוד בפניה כשווה בין שווים....

ולמעלה מכל אלה - הוועדה לא נזהרה להקפיד שלא ייפגע כבוד האדם של המשיבה ושלא תיגרע הזכות החוקתית המוקנית לה מפני פגיעה בשמה הטוב".

כיוון שכך, הוסיף בית הדין הארצי וקבע:

" נמצא כי זכות הטיעון של המשיבה נפגעה באופן בלתי הפיך....
בנסיבות אלה, אין לנו אלא לקבוע, כי עוצמת הפגיעה בזכויותיה של המשיבה, יורדת לשורשו של החליף שקיימה ועדת הבחירה ומהווה פגם יסודי בתקינותו של ההליך¹².

50. בדומה לכך, בעניין אחר שנדון בבית הדין לעבודה בת"א, נדונה טענתה של עובדת כי לא ניתנה לה הזדמנות נאותה להביע את השגותיה על טופס הערכה שמולא לגביה, בניגוד להוראות התקשייר ובניגוד לכללי הצדק הטבעי. בית הדין הנכבד, מפי כבוד השופטת סמט, קבע כי הנתבעת, מדינת ישראל - משרד הבריאות, לא עמדה בחובת גילוי המידע:

¹⁰ בג"צ 4914/94 טרנר נ' מבקרת המדינה, פ"ד מט (3) 771, 790.
¹¹ ע"ע 1070/01 גילה שנער - נציב שירות המדינה, עבודה ארצי כרך ל"ג (54), 26 (להלן: "עניין שנער").
¹² ראה עניין שנער, ח"ש 11 לעיל.

" מחומר הראיות ניתן לקבוע, כי הנתבעת לא עמדה בחובת גילוי המידע שברשותה, הרלוונטי לצורך הערכתה של התובעת וזאת טרם הוגש טופס ההערכה שלה לבחינת הועדה לקיצור פז"מ... התובעת לא קיבלה לידיה את חוות הדעת שנערכה אודותיה, ולא ניתנה לה הזדמנות להשיג השגותיה בטרם הועברה חוות הדעת לוועדה. הנתבעת אף לא מילאה אחר החובה ליתן לתובעת את זכות הטיעון והתגובה לאותו מידע, במועדה בטרם יוכרע עניינה... ולפיכך בנסיבות אלה, יש לקבוע כי התנהגותה זו של הנתבעת עולה כדי הפרה מהותית של כללי המשפט המינהלי והצדק הטבעי בכל הנוגע להליך הערכת התובעת לצורך קיצור פז"מ¹³.

51. עולה, אם כן, כי המשיבה כגוף ציבורי בכלל, וכמעביד ציבורי בפרט, מחויבת למסור למבקשים את כל המסמכים הרלוונטיים, על מנת שיהיו מודעים לבסיס העובדתי והנורמטיבי המצוי בפני מקבלי ההחלטות בעניינם, ויהיה באפשרותם להתייחס אליו ולהציג את התזה החופכית, שאחרת – הכיצד יעלה בידם לשכנע את מקבלי ההחלטות ולהפוך דעתם?

52. ודוק: זכות זו אינה מתמצית בפירוור מידע, אלא בכל פיסת מידע הרלוונטית לעניינם של המבקשים. אין זה מתקבל על הדעת, כי המבקשים, אשר זכותם הבסיסית והיסודית לביטוח פנסיוני שימש להם כמקור המחיה העיקרי לאחר פרישתם עומדת על הכף, לא ידעו מהם מלוא המסמכים הנמצאים בפני הגורמים המחליטים בהליך המתנהל בעניינם ומה תוכנם, ומכאן כי לא ידעו כיצד להגיב להם.

53. בעניין יעקב ברון, הוגשה נגד רופא שיניים קובלנה בגין התנהגות שאינה הולמת רופא. הקובלנה הועברה לדיון בפני ועדה שמצאה אותו אשם והמליצה להתלות את רשיונו. שר הבריאות קיבל המלצה זו. בערעורו לבית המשפט העליון טען ד"ר ברון, בין היתר, נגד הסירוב למסור לידיו את כתב המינוי של הועדה. בית המשפט קבע כי סירובה של הועדה היה שלא כדין:

" זכותו של מי שנגדו מתנהלים דיונים כגון אלה שלפנינו לעיין במסמכים, אשר הם לפני הוועדה ואשר יהיו לפני השר כאשר יחליט בעניין, בדומה לנהוג בהקשר לעיון בחומר חקירה כאמור בסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982. כבר נאמר בבג"צ 142/70 [9], בעמ' 336, כי הכלל הוא, שמסמכים, אשר נתקבלו על-ידי רשות ציבורית תוך כדי שימוש בסמכות שהוענקה לה על-פי דין, צריכים להיות גלויים ופתוחים לפני הצד חנוגע בדבר (ראה גם בג"צ 337/66 [10], בעמ' 71). קל וחומר אמורים הדברים במסמכים, אשר נתקבלו לא תוך כדי שימוש בסמכות, אלא לצורך יצירתה של הסמכות, כגון כתב מינוי¹⁴.

54. אמנם, מדובר בסוגיה שונה מזו העומדת לדיון בענייננו, אולם ברוח פסיקה זו, ובהיקש לעניין שבפנינו, ניתן לראות את המסמכים הבסיסיים שהובילו לפתיחת ההליך נגד המבקשים, כמו גם את חוות הדעת שנתקבלו אגב כך – ככתב המינוי אשר עמד בבסיס ההליך בעניין ברון, ובהתאם לחייב את גילויים.

¹³ עבי 300605/98 (ת"א) ירדנה שרתוק - מדינת ישראל (ניתן ביום 26.10.03, פורסם בגבו).
¹⁴ ע"א 3786/90 ד"ר יעקב ברון נ' שר הבריאות, פ"ד מו (1) 661 (להלן: "עניין ברון").

55. לסיכום חלק זה יצוין, כי על פי הכלל שהתגבש בפסיקה, לפרט עומדת זכות לעיין בחומר הנוגע אליו, אשר נאסף על ידי הרשות המנהלית תוך שימוש בסמכויות שהוענקו לה בדין. זאת, מבלי שיהא עליו להצביע על מקור חוקי המקים לו זכות שכזו.¹⁵

56. יוסף, כי כעוצמת הפגיעה הצפויה - כך מתעצמת זכות העיון. כאמור לעיל, על הפרק עומדים, בין היתר, פרנסתם של המבקשים לעת זקנה, כבודם ובטחונם הסוציאלי. זאת, כאשר המבקשים משמשים שניהם זה קרוב לשלושה עשורים בשירות הציבורי, ומכאן, מזה כ- 12 שנים, כשופטים מקצועיים, מצוינים ומוערכים, אשר התקדמו כל אחד בתחומו. אין ספק, כי להליך הנוכחי השלכות דרמטיות והרות גורל על זכויותיהם של המבקשים ובני משפחותיהם הסמוכים על שולחנם. למרות זאת ואף על פי כן, לא ניתנה למבקשים זכותם החוקתית הבסיסית לעיין במלוא החומר שנאסף בעניינם והעומד לחובתם - ולהתגונן בפניו.

57. נסיבות העניין והפגיעה הדרמטית הגלומה בתחלטה האפשרית של הבי"ה לשינוי סוגם הפנסיוני של המבקשים מחייבות מתן זכות עיון אמיתית, משמעותית ורחבה, אשר תאפשר קיומו של דיון יסודי, מעמיק ומאוזן, טרם תתקבל החלטה פוגענית ובלתי הפיכה.

ג. ההליכים נגד המבקש הנם הליכים "מעין שיפוטיים" שבהם חלה זכות השימוע ביתר שאת

58. כפי שתואר לעיל, זכות השימוע עומדת לפרט בכל הליך במסגרתו צפויה הרשות הציבורית לקבל החלטה בעניינו. באופן ספציפי חלה זכות זו ביחסים שבין עובד לבין מעבידו - ציבורי ופרטי כאחד. יתרה מכך, במסגרת ההליך המתנהל בעניינם של המבקשים, מהווה הנהלת בתי המשפט גוף "מעין שיפוטית". מכח הגדרתה ככזו היא כפופה לעיקרי הצדק הטבעי ולכללי המשפט המנהלי שנוכרו לעיל, ומחויבת, ביתר שאת, בקיום הלכות השימוע, בשמירה על זכויות המבקשים, ובעשיית משפט צדק.

59. כפי שצוין בחלק העובדתי לעיל, למבקשים לא נמסרו מלוא המסמכים המצויים בפני הנהלת בתי המשפט בבואה לדון בעניינם (למעשה - ההפך הוא הנכון - למבקשים לא נמסר ולו מסמך אחד מתוך המסמכים הרלוונטיים שנתבקשו). כאילו לא די בכך, האחרונה אף נמנעה מלהתייחס באופן ענייני ומפורט לבקשותיהם המפורשות של המבקשים לקבלת המסמכים האמורים.

60. יתרה מכך, בהחלט ייתכן, כי חוות הדעת, התכתובות ויתר המסמכים המבוקשים בגילוי יעלו ממצאים אשר תומכים בעמדתם של המבקשים, ויש בהם כדי לסייע להם לבסס את טיעוניהם בהליך. וכבר נפסק בהקשר זה, כי:

" אין חקר לתבונת סנגור מוכשר, ואין לנחש כיצד היה יכול לנצל את החומר הנמצא לפניו"¹⁶.

בהתאם, אין לדעת כיצד יכולים המבקשים להסתייע בחומר שיש למסור לידיהם, ואילו טענות ניתן יהיה לבסס עליו.

¹⁵ ראה עניין כל גדר בע"מ, הי"ש 6 לעיל. כן ראה: בג"צ 337/66 פיטל נ' ועדת השומה שליד עיריית חולון ועיריית חולון, פ"ד כא(1) 69, 71 (1967); בג"צ 142/70 שפירא נ' הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין, ירושלים, פ"ד כה(1) 325, 331 (1971); ע"א 6926/93 מספנות ישראל בע"מ נ' חברת החשמל לישראל בע"מ, פ"ד מח(3) 749, 793 - 796.

¹⁶ ע"פ 35/50 מלכה נ' היועץ המשפטי, פ"ד ד 429, 433.

61. בעניין דנו, בעצם סירובה למסור למבקשים את המסמכים הדרושים, אשר אין ספק כי מצויים בפניה, מפרה המשיבה עקרונות משפטיים בסיסיים של פרואדורה ומהות גם יחד – וחמור מכך – שוללת מהמבקשים את האפשרות האמיתית לקבל את המידע המלא על בסיסו התגבשה הכוונה לשינוי סיווג מסלול הפנסיוני, וכך גם שוללת את האפשרות לשכנע אחרת.

ד. טענתה הסתמית והכוללנית של המשיבה לפיה מדובר בתכתובות פנימיות חסויות - דינה להדחות

62. כעולה מהפירוט המובא לעיל, אחת הטענות המרכזיות אשר שימשו את המשיבה לדחייה גורפת ומלאה של בקשות העיון של המבקשים, היתה הטענה לפיה מדובר בתכתובות פנימיות האסורות בגילוי. ואולם, מדובר בפרשנות צרה ומגמתית, שאין לה מקום בנסיבות העניין. ונפרט.

63. ראשית, כלל לא הובהר כי במקרה המסוים אכן מדובר בתכתובות פנימיות. כפי שהובהר ופורט לעיל, המבקשים סבורים כי בידי המשיבה מסמכים אשר אינם עונים להגדרת "תכתובות פנימיות", ומשכך ממילא לא חלה כל מגבלה על גילויים, ואף להיפך.

64. מכל מקום, אפילו היה מדובר ב"תכתובות פנימיות", הרי שאלה אינן זוכות לחיסיון מוחלט, כי אם יחסי בלבד, כך:

" החיסיון על תרשומות פנימיות הוא יציר הפסיקה, וכזוה, הוא יחסי, כך שגם תרשומות פנימיות עשויה להיות חייבת בגילוי (רע"א 7461/16 מדינת ישראל – אגף המכס ומע"מ נ' פן דור תעשיות בע"מ [פורסם בנבו] (29.11.2016) 17".

ובעניין אחר:

" הכתרת מסמך כ"תרשומת פנימית" על ידי הרשות אינה "מילת קסם" ואין היא חוסמת מניה וביה את הגילוי והעיון בו" וכי יש לבחון את נסיבות כל עניין לגופו (רע"א 7461/16 מדינת ישראל – אגף המכס והמע"מ – פן דור תעשיות בע"מ (מיום 29.11.16) 18".

65. כאשר נדרש לשאלת העיון בתרשומות פנימיות בעניין לוסקי, קבע בית המשפט העליון, כי הנחת המוצא בסוגיה זו היא כלל הגילוי, תוך פירוט הסייגים לכך, בזו הלשון:

" גילוי תרשומות פנימיות "

יא. סוגיית גילוי המסמכים במסגרת הליכי שומה, ובערעור עליה, נדונה בהרחבה בפרשת ד.ג.ד. אספקת אבן ירושלים, וכך הם תמצית הדברים מפי הנשיא ברק: 21. מסקנתי היא, איפוא, שגישתו הגורפת של המנהל - לפיה החיסיון הוא הכלל והגילוי הנו, אם בכלל, החרגי - אינה יכולה לעמוד. כזכור, מדובר במצב, בו שומתן העצמית של העוסקות נדחתה על-ידי המנהל, וזה קבע להן שומה חלופית... מצב קשה זה מצוי בלב-ליבם של המצביים, שסביבם התגבשה במשפטנו זכות העיון במסמכי הרשות. במצב כזה, הנטל להצדיק את מניעת העיון - בכל מקרה ומקרה - הוא על הרשות. הנחת המוצא היא כלל הגילוי. לעוסק זכות לעיון בחומר ששימש להחלטה נגדו, ולא רק זכות

¹⁷ רע"א 2097/16 מדינת ישראל - משטרת ישראל נ' עובד רופל (ניתן ביום 01.01.2017, פורסם בנבו).

¹⁸ ת"א (מחוזי ת"א) 26794-05-19 יפנאוטו- חב ישראלית לרכב בע"מ נ' מדינת ישראל- רשות המיסים (ניתן ביום 25.05.2021, פורסם בנבו).

לפירוור-מידע, הפוזורים בין שורותיה של הנמקה לאקונית... 25.
 ...זכות העיון, המחייבת את רשות המס בהליך המנהלי של
 ההשגה, חלה מקל וחומר גם בהליך השיפוטי של הערעור...
 התכלית של עשיית צדק בהליך והגעה לשומת אמת מחייבת,
 שבפני בית המשפט יימצא מלוא חומר החקירה הנוגע למערער
 שבפניו - כולל אותם פרטים שלא נמסרו למערער עצמו בשלב
 ההשגה. אולם האם זכאי המערער לכך, שכל אותו מידע יונח
"על השולחן" כבר בפתח החליף? לדעת, התשובה לשאלה זו
חיא, כעקרון, חיובית (רע"א 291/99 ד.ג.ד. אספקת אבן
 ירושלים נ' מנהל מס ערך מוסף, פ"ד נח(4) 221, 235-237)¹⁹.

66. גם בהתאם לפסיקת בתי הדין לעבודה, תכתובות פנימיות אינן חסויות באופן אוטומטי, וכך נקבע,
 למשל, בעניין בוכבזה:

" במקרה זה - אף כי ב"תרשומת פנימית" מדובר, המסמכים
 שדרשה המערערת היוו את התשתית העובדתית שעליה
 התבסס "הרופא המוסמך" של המוסד, שעה שהחליט לבקש
 להעמיד את המערערת לפני ועדה רפואית. מסמכים אלה
רלבנטיים לשאלה האם פעל הרופא המוסמך "משיקולים
ענייניים... שיקולים רפואיים" (בלשון פסק-דין [1] שליבו) או
 משיקולים פסולים המביאים לאיון ההליך; ד) לאור האמור היה
 על המוסד להמציא למערערת כל מסמך שהיה בפני רופא
 המוסד עת החליט כאשר החליט.²⁰

67. גם בעניין קיבוץ עין גדי, נהג בית הדין בהתאם לאותם עקרונות, והורה לממונה על שוק התון לגלות
 בתצהיר ערוך כדיון, מהם המסמכים שעמדו בפני המבקר שמונה על ידו, המפרטים הנחיות שניתנו לו
 לשם עריכת דו"ח הביקורת. במסגרת זו קבע בית הדין, בין היתר, כך:

" הממונה טוען כי ההנחיות הן בגדר "תרשומות פנימיות"
שגילויין יפגע בתפקוד השוטף של הרשות ועשוי להשליך גם על
צדדים שלישיים העמיתים בקרן. אין לקבל טענה זו, ולו
מהטעם שמדובר בטענה כללית שלא פורטה ושאינה יכולה
לעמוד לנוכח הרלוונטיות הרבה של ההנחיות והאינטרס
הלגיטימי לגילוי נאות שעליו הצביעו המבקשים. על כך אוסיף
כי אמנם הפסיקה מכירה בחיסיון על תרשומות פנימיות, אלא
שלא מצאתי כי ההנחיות בענייננו מהוות "תרשומת פנימית"
שגילוייה נאסר²¹.

68. בסופו של יום, במקרים בהם מדובר בהיוועצות בין גורמים שונים לצורך גיבוש עמדה סופית בסוגיה
 העומדת על הפרק – כל עוד לא קיימות נסיבות ספציפיות חריגות, ניתן יהיה לחסות את התכתבות
 הפנימית, שכן העמדה הסופית גולתה (ראה: בי"ל 2335-09 (ת"א) 2335/09 בל (ת"א) 2335-09 פלוני נ'
בטוח לאומי, ניתן ביום 26.3.2012, פורסם בנבו). מכאן עולה, כבענייננו, שככל שבעקבות אותה "תכתובת
 פנימית" לא גובשה עמדה סופית או שזו לא הועברה לידי מבקש העיון – הרי שיש להעביר התכתובת
 הפנימית.

¹⁹ רע"א 7867/06 פקיד שומה חיפה נ' משה לוסיקי ואח' (ניתן ביום 6.1.2008, פורסם בנבו).

²⁰ דיון נג/0-5 (ארצי) שולמית בוכבזה נ' המוסד לביטוח לאומי, פ"ד כה(1) 220 (ניתן ביום 7.1.1993); ר' בחקשר זה גם בר"ע (ארצי) דוד מינגוב נ' המוסד לביטוח לאומי (ניתן ביום 24.9.2015, פורסם בנבו).

²¹ ר' סע (בי"ש) 17245-02-10 קיבוץ עין גדי נ' מגן קרן פנסיה מרכזית לקאופרציה ביצרנות, תחבורה ושירותים, אגודה שיתופית בע"מ ואח' (ניתן ביום 25.3.2013, פורסם בנבו).

69. הגם שהדברים האמורים הובהרו היטב במכתב הח"מ מיום 5.10.2021, והגם שהמבקשים הביעו נכונות להסתפק בהעברת העמדות הסופיות של הגורמים הרלוונטיים חלף אותה תכתובת פנימית נטענת - נמנעה הב"ה מלהידרש לעניין, ותחת זאת הוסיפה להיתלות בנימוק הכוללני לפיו אין לגלות תכתובות פנימיות.

70. משכך, יש להורות למשיבה לגלות את אותם מסמכים מבוקשים – בין אם יש לסווגם כ"תכתובת פנימית" ובין אם לאו.

ה. זכותם של המבקשים לגילוי המסמכים המבוקשים נשאבת אף מכוחו של חוק חופש המידע

71. זכות העיון של הפרט במסמכי רשות הנוגעים לעניינו נכנסת גם תחת כנפיה של הזכות הכללית לגישה למידע שבידי המינהל, בהתאם לחוק חופש המידע, התשנ"ח - 1998 (להלן - "חוק חופש המידע").

72. חוק חופש המידע מכיר בזכותו של כל אזרח / תושב ישראל לקבל מהרשות הציבורית מידע בעל אופי ציבורי, שאין לו בו עניין אישי מיוחד. זאת, על בסיס הנחת היסוד, לפיה כל מידע המוחזק בידי רשות מרשויות השלטון אמור להיות נגיש לעיונו של הפרט.

73. מקל וחומר, שזכות העיון במסמכי הרשות מתעצמת ומתחזקת כאשר למבקש עניין אישי מיוחד במידע – כפי שבעניינו. כך, לדוגמא, נקבע בעניין שטרית:

" על מהותה של הזכות לקבל מידע עמד המחוקק במבוא להצעת חוק חופש המידע, התשנ"ח - 1988:

'הזכות לקבל מידע מרשויות ציבוריות היא אחת מזכויות היסוד במשטר דמוקרטי.... נגישות רבה יותר למידע תסייע לקידום של ערכים חברתיים ובהם שוויון, שלטון החוק וכיבוד זכויות האדם, ותאפשר גם בקרה טובה יותר של הציבור על מעשי השלטון'. כגודל זכות הציבור לדעת, כן מתעצם משקלה, עת מדברים אנו בזכותו של אדם לקבל מן הרשות אשר דנה ועסקה בעניינו, מידע הנוגע לו עצמו, ופי כמה וכמה נכון הדבר, שעה שהמדובר בזכותו של אדם לקבל מידע רפואי אודותיו, מדיון שקיימה ועדה רפואית מעין-שיפוטית בו עצמו"²².

74. יצוין כבר כעת, כי בנסיבות העניין אין תחולה לסעיף 9(ב) לחוק חופש המידע, המסייג את חובת מסירת המידע של הרשות הציבורית, ככל שמדובר בדיונים פנימיים, תרשומות של התייעצויות פנימיות וכן טיוטות, עצות או המלצות שניתנו לצורך קבלת החלטה. זאת, שכן כפי שצוין לעיל, במקרה שלפנינו כלל אין מדובר במסמכים העונים להגדרת תרשומות פנימיות, כאמור, וממילא, לא הועברו לידי המבקשים התוצרים הסופיים, קרי – ההחלטה / העמדה הרשמית, אשר אותן תכתובות פנימיות קדמו לה ושימשו לגיבושה.

75. הדברים מקבלים משנה תוקף נוכח האמור בסעיף 11 לחוק חופש המידע, ומן הראוי להפנות בהקשר זה לפסיקת בית המשפט העליון, בשבתו כבג"ץ, בעניין אוניברסיטת בר אילן, במסגרתה נקבעו הדברים הבאים, היפים לעניינו:

²² ע"ע 1091/00 אלעד שטרית - קופת חולים מאוחדת, פד"ע לה 5, 36-35. ראה גם: רע"א 291/99 ד.ג.ד אספקת אבן ירושלים נ' מנהל מס ערך מוסף (ניתן ביום 14.4.2004).

" בדומה להוראת המידתיות הקבועה בחוק בתי דין מינהליים, לפיה אין להגביל את הגילוי במידה העולה על הנדרש, גם חוק חופש המידע מגביל את הפטור ממסירת מידע ומטיל על הרשות הציבורית את הנטל לבחון אם ניתן בכל זאת לגלות, ולו באופן חלקי "תוך השמטת פרטים, תוך עריכת שינויים או תוך התניית תנאים בדבר דרך קבלת המידע והשימוש בו" (סעיף 11 לחוק חופש המידע).

...

מהפסיקה ומהחקיקה הרלוונטית עולה, כי מידע שנמסר לרשות לצורך החלטה בעניין קבלה לעבודה, קידום בעבודה או פיטורים, נחשב באופן מסורתי למידע חסוי שהרשות אינה חייבת בחשיפתו. יחד עם זאת, חובה על הרשות לשקול את האפשרות לגלות את המידע, ולו באופן חלקי, תוך מזעור הפגיעה באינטרסים המוגנים באמצעות הסתרת פרטים מזהים של הדוברים ושל מוסרי המידע, או הצגת עיקרי הדיון בתמצית דברים (ראו והשוו: עניין אלוני, בעמ' 601). שאיפה זו, לצמצם את חיסוי המידע למינימום הנדרש עולה בקנה אחד גם עם המגמה הכללית בדבר צמצום החסינות והגברת השקיפות (ראו: ברק-ארז, בעמ' 509; פרשת עוז בפסקה 15). לפיכך, בענייננו יש למצוא נקודת איזון שתתחשב במכלול השיקולים הצריכים לעניין, ובכללם, מחד גיסא, זכותו של המועמד לטיעון ולגילוי במידה שתאפשר לו להגיב באופן אפקטיבי לטיעונים שהושמעו בעניינו; ומאידך גיסא, אופיין של ועדות המינוי העוסקות בתחום שלגבי נקבע כי אין דינו כדן החלטות מנהליות אחרות"²³.

ואם כך נפסק בהתייחס לוועדות מינויים אקדמיות, הפועלות תחת חיסיון המעוגן בתקנוניהן, תרי שעל דרך של קל וחומר יש ליתן תוקף לדברים בנסיבות בהן נדרשים המבקשים לפרוט טיעוניהם ביחס לכוונת המשיבה לשנות מן היסוד את תנאי העסקתם, ולהעבירם למסלול ביטוחי שונה בתכלית ונחות לאין שיעור מן המסלול בו הם מצויים כיום, באופן אשר יסב פגיעה אנושה בזכויותיהם הפנסיוניות.

76. להשלמת התמונה יוסף, כי סעיף 17 לחוק חופש המידע מבסס את סמכות הערכאה השיפוטית להורות על גילוי מידע אשר מתקיים לגביו אחד הסייגים שבסעיף 9 לחוק, בזו הלשון:

" על אף הוראות סעיף 9, רשאי בית המשפט להורות על מתן מידע מבוקש, כולו או חלקו ובתנאים שיקבע, אם לדעתו העניין הציבורי בגילוי המידע, עדיף וגובר על הטעם לדחיית הבקשה, ובלבד שגילוי המידע אינו אסור על פי דין."

חלק שלישי - מאזן הנזק נוטה בבירור לטובת מתן הצווים המבוקשים

77. מאזן הנזק והנוחות נוטים במקרה זה באופן ברור ביותר, לטובת המבקשים ולטובת מתן הצווים הזמניים כמפורט ברישא של בקשה זו.

78. כך, לגבי המבקשים עצמם:

²³ בג"ץ 7793/05 אוניברסיטת בר-אילן נ' בית הדין הארצי לעבודה ירושלים, סד (3) 1 (2011).

78.1. ללא עיון במסמכים ובחומר המבוקש, נמנעת מהמבקשים האפשרות לטעון באופן מלא, ולמעשה אין באפשרותם לעמוד על מלוא השיקולים והטענות הרלוונטיות ולהתייחס אליהן. המבקשים אינם יכולים למתוח ביקורת נגד המסמכים המצויים בידי המשיבה והמשמשים אותה בהחלטותיה, ומכאן כי אינם יכולים להתגונן בפני ההליך באופן ראוי ושוויוני.

78.2. יתרה מכך, המבקשים לא נחשפו לנימוקים המלאים העומדים בבסיס הטענות לפיהן הם סווגו בפנסיה תקציבית בשגגה אשר יש לתקנה ולדרישה לעשות כן, ומשכך אינם יכולים לשכנע את מקבלי ההחלטות כי יש להימנע מעריכת השינוי. כל שנתר למבקשים לעשות בנסיבות אלה, בהתאם לעמדת המשיבה – הוא "לירות באפלה", להניח מהן הטענות הנטענות בעניינם, ולנסות ולספק להן תשובות... ברי, כי מדובר בתוצאה בלתי סבירה ובלתי רצויה, בייחוד בשים לב לזהות המעורבים, לטיב הטענות ולנוקים הפוטנציאליים.

78.3. ניהולו של הליך שימוע בלא המידע המבוקש יכול ויפגע באופן עמוק בכבודם של המבקשים, בביטחונם הסוציאלי ובשים לב למהות הזכות העומדת על הפרק – גם בפרנסתם ובפרנסת משפחותיהם.

78.4. יש בניהול החליכים בעניינם של המבקשים באופן בו הם מבוצעים כיום, פגיעה מהותית בזכויות יסוד שלהם למידע, הנצור ואגור ברשות ציבורית, המעוגן לא רק בחוק חופש המידע אלא בעיקר בזכותם החוקתית לשימוע כדין ובהגיונם של דברים. ניהול הליך השימוע באופן שכזה מרוקן, למעשה, מתוכן את תכלית השימוע.

78.5. כיוון שמועד השימוע קרב והולך, אי מתן הצווים המבוקשים עלול להביא למצב בלתי הפיך, לפיו גם אם יזכו המבקשים בסעדים העיקריים המבוקשים על ידם (המפורטים בכתב התביעה המצ"ב), לא ניתן יהיה להשיב את המצב לקדמותו ולא ניתן יהיה לכפר על הנזק שייגרם להם.

79. מאידך, ועל פני הדברים, למשיבה לא ייגרם כל נזק ממתן הצווים המבוקשים אלא להיפך:

79.1. הוצאת האמת לאור הינה אינטרס מובהק של המשיבה, למען לא יוצר מצב בו זכויות המגיעות לעובדיה בדין – ייגרעו מהם.

79.2. קיום הליך שימוע מסודר ובהתאם להוראות הדין ולכללי המשפט המנהלי החלים על המשיבה, יבטיח כי **תתקבל ההחלטה המיטבית והמושכלת בעניינם של המבקשים. מדובר באינטרס מובהק גם של המשיבה.** קבלת החלטת בזק, מבלי ליתן למבקשים את זכותם לטעון את מלוא טענותיהם בנסיבות העניין, עלולה להוביל להחלטה פזיזה העלולה לגרום נזק למשיבה. יפים לעניין זה דבריו של נשיא בית המשפט העליון אולשן בפס"ד האז²⁴:

" החוק קיים לא לאזרח בלבד. הוא קיים גם בשביל השלטונות. יתירה מזאת, כל שלטון שמחובתו לעמוד על מילוי החוק על-ידי האזרח, צריך קודם כל לשמש דוגמה למילוי החוק על-ידי עצמו. החוק נוצר על-ידי המחוקק כדי שלפיו תנהג המדינה

²⁴ ע"א 421/61 מדינת ישראל נ' האז, פ"ד טו 2193, 2200; ראו גם: י. זמיר, **הסמכות המינהלית**, כרך א' (הוצאת נבו), עמ' 57-54.

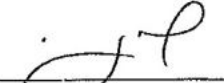
ואין השלטון יכול לדרוש לעצמו מעמד מיוחד כאילו הוא הינו מעל החוק"

- 79.3. בגילויים של המסמכים המבוקשים לא יגרם כל נזק למשיבה, לא כל שכן - נזק בלתי הפיך.
- 79.4. המשיבה המתנינה משך מספר שנים לסיום החליך בעניין כבי השופטת מעין צור, עד אשר תידשת את הפניה בעניינם של השופטים. בנסיבות אלה, משהשופטים אינם עתידים לפרוש במהלך השנים הקרובות - ממילא לא יגרם כל נזק מעיכוב קל נוסף, עד לאחר שיימסר להם מלוא החומר הרלוונטי, ותתאפשר קיומה של ישיבה עניינית ויעילה.

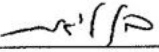
המבוקש

80. אשר על כן, מתבקש בזאת בית הדין הנכבד ליתן למבקשים את הסעדים כמפורט ברישא לבקשה.
81. יצוין, כי הבקשה מוגשת בבית דין נכבד זה בהתאם להחלטת כבי הנשיאה חיות מהיום, 21.10.21.
- **** העתק החלטת כבי הנשיאה חיות מיום 21.10.21, מצ"ב ומסומן 13.
82. לבקשה זו מצורפים תצהירי המבקשים, לתמיכה בעובדות המפורטות בה.

הרצליה, 21 באוקטובר 2021;

ליאת סעדון-ליבערמאן

ב"כ המבקשים

גדעון רובין, עו"ד